

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра садово-паркового та лісового господарства

**Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ЛІСОВПОРЯДКУВАННЯ**

Обов'язковий

Спеціальність	205 Лісове господарство
Освітня програма	Лісове господарство
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Суми – 2025

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1	Назва ОК	Лісовпорядкування		
2	Факультет/ кафедра	Агротехнологій та природокористування / садово-паркового та лісового господарства		
3	Статус ОК	Обов'язковий		
4	Програма / спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	205 Лісове господарство (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти)		
5	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
7	Семестр та тривалість вивчення	Денна форма навчання – 4 курс /7, 8 семестр, 3 ст / 5, 6 семестр; Заочна форма навчання – 5 курс / 9 семестр		
8	Кількість кредитів ЄКТС	Денна форма – 7,0 кредит. ЄКТС, 210 годин. Заочна форма – 7,0 кредит., 210 годин		
9	Загальний обсяг годин та їх розподіл / денна форма навчання	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота
		ЛК	ПЗ	
		42	44	
	Загальний обсяг годин та їх розподіл / заочна форма навчання	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота
		ЛК	ПЗ	
		2	x	
10	Мова навчання	українська		
11	Викладач	Товстуха О.В. , кандидат с.-г. наук, доцент кафедри садово-паркового та лісового господарства.		
	Контактна інформація	Факультет агротехнологій та природокористування, ауд. 02а.		
12	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна «Лісовпорядкування» спрямована на формування у студентів знань і практичних навичок з організації, планування та проектування лісгосподарської діяльності. У процесі навчання здобувачі вищої освіти опановують теоретичні основи побудови лісового господарства, сучасні методи інвентаризації лісів, проєктування рубок, заходів лісовідновлення, охорони і захисту лісів, а також навчаються складати проєкти організації і розвитку лісового господарства. Вивчення курсу забезпечує підготовку фахівців, здатних приймати обґрунтовані рішення щодо раціонального та сталого використання лісових ресурсів, підвищення їх продуктивності, охорони, збереження та відтворення у відповідності до чинного законодавства, наукових підходів і практичних вимог галузі.		

13	Мета вивчення дисципліни	Мета навчальної дисципліни – забезпечити студентів знаннями, умінням та навиками в галузі впорядкування лісів та складання проекту організації та розвитку лісового господарства держлісгоспу чи іншого об'єкту лісовпорядних робіт. Завдання лісовпорядкування полягають у професійній підготовці фахівців лісового профілю з питань проектування лісгосподарських заходів, направлених на забезпечення раціонального, безперервного та невиснажливого користування лісом, підвищення продуктивності, відтворення, охорону та захист лісів. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: – основні напрями та перспективи розвитку лісового господарства і лісовпорядкування в Україні; – економічні основи, які визначають організацію та перспективи розвитку лісової галузі; – теоретичні основи і моделі побудови лісового господарства і користування лісом; – сучасні досягнення вітчизняної та зарубіжної науки з методів і техніки лісовпорядкування. вміти: – організовувати господарства; – розраховувати і обґрунтовувати обсяги користування деревиною та іншими продуктами і корисностями лісу; – складати проект рубок лісу і його відновлення; – засвоїти сучасні методи проектування основних лісгосподарських заходів по лісовідновленню, догляду за лісом, охороні його від пожеж, захисту від шкідників та хвороб.
14	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Пререквізити: геодезія, ботаніка, дендрологія, лісівництво, лісова таксація, лісова пірологія Постреквізити: використання лісовпорядкуванням знань, отриманих при проходженні інших дисциплін лісгосподарського циклу та написання кваліфікаційної роботи
15	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилаючись на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності. Порушення академічної доброчесності при вивченні ОК вважаються: академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання чимось виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0, повторне виконання завдання.

		Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання несамотійно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
16	Ключові слова	Лісове господарство, лісовпорядкування, нормативна база, таксація, проектування, лісівництво, мисливське господарство.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)					Як оцінюється ДРН
	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 17	
Застосовувати законодавчі та нормативно-довідкові документи, організаційно-управлінську документацію, а також економічні та правові знання для планування і здійснення ефективної лісогосподарської та мисливськогосподарської діяльності.	+					Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Презентація, доповідь. Виконання модульної курсової роботи. Письмовий екзамен.
Проектувати та організовувати ведення лісового і мисливського господарства відповідно до чинних вимог і принципів наближеного до природи лісівництва, впроваджувати розроблені рішення у виробництво.		+				Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань. Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми. Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань. Виконання модульної курсової роботи. Письмовий екзамен.
Аналізувати результати лісівничо-таксаційних досліджень, оцінювати стан деревостанів, лісових екосистем, мисливських тварин та їх кормової бази, формулювати аргументовані			+	+		Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Невеликі тести (до 5 хв.). Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань. Обговорення обраних шляхів розв'язання

висновки та рекомендації.						проблеми. Оволодіння навичками і вміннями при спостереженні. Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань. Виконання модульної курсової роботи. Письмовий екзамен.
Інтегрувати сучасні підходи до удосконалення виробничих процесів у лісовому господарстві, працювати в міждисциплінарних командах над комплексними проектами з формування та розвитку об'єктів лісового господарства.				+	+	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань. Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми. Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань. Виконання модульної курсової роботи. Письмовий екзамен.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усьо го	у тому числі			усьо го	у тому числі		
		л	пз	с.р.		л	пз	с.р.
Змістовий модуль 1								
Загальні поняття про види впорядкування лісів, їхня мета та завдання		6	6	15		2		30
Впорядкування зелених насаджень міст		9	9	15				30
Змістовий модуль 2								
Особливості впорядкування лісів рекреаційного призначення		6	6	15				30
Особливості впорядкування захисних лісових насаджень.		9	9	15				30
Разом за семестр		30	30	60				
Змістовий модуль 3								
Особливості впорядкування мисливських угідь		4	6	20				30
Лісові заповідні території України та їхнє впорядкування		4	8	20				30
Змістовний модуль 4								
Особливості впорядкування окремих категорій лісів		4	12	24				28
Разом за семестр		12	14	64				

Усього годин	210	42	44	124		2		208
--------------	-----	----	----	-----	--	---	--	-----

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Застосовувати законодавчі та нормативно-довідкові документи, організаційно-управлінську документацію, а також економічні та правові знання для планування і здійснення ефективної лісгосподарської та мисливськогосподарської діяльності.				
×	Пояснювально-репродуктивні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда, спрямовані на вирішення ціннісно-орієнтованого змісту навчального матеріалу (в контексті професійних завдань) Використання платформи Moodle, Kahoot, Learning App Zoom під час змішаної форми навчання. Таблиці, схеми, рисунки, слайди.	30	робота з підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет; ілюстрація, демонстрація, виконання самостійних робіт тощо	20
ДРН 2. Проектувати та організовувати ведення лісового і мисливського господарства відповідно до чинних вимог і принципів наближеного до природи лісівництва, впроваджувати розроблені рішення у виробництво.				
	Пояснювально-репродуктивні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда, спрямовані на вирішення ціннісно-орієнтованого змісту навчального матеріалу (в контексті професійних завдань) Використання платформи Moodle, Kahoot, Learning App Zoom під час змішаної форми навчання. Таблиці, схеми, рисунки, слайди.	30	робота з підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет; ілюстрація, демонстрація, виконання самостійних робіт тощо	30
ДРН 3. Аналізувати результати лісівничо-таксаційних досліджень, оцінювати стан деревостанів, лісових екосистем, мисливських тварин та їх кормової бази, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.				
×	Пояснювально-репродуктивні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда, спрямовані на вирішення ціннісно-орієнтованого змісту навчального матеріалу (в контексті професійних завдань) Використання платформи Moodle, Kahoot, Learning App Zoom під час змішаної форми навчання. Таблиці, схеми, рисунки, слайди.	30	робота з підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет; ілюстрація, демонстрація, виконання самостійних робіт тощо	54

ДРН 4. Інтегрувати сучасні підходи до удосконалення виробничих процесів у лісовому господарстві, працювати в міждисциплінарних командах над комплексними проєктами з формування та розвитку об'єктів лісового господарства.				
	Пояснювально-репродуктивні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда, спрямовані на вирішення ціннісно-орієнтованого змісту навчального матеріалу (в контексті професійних завдань) Використання платформи Moodle, Kahoot, Learning App Zoom під час змішаної форми навчання. Таблиці, схеми, рисунки, слайди.	30	робота з підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет; ілюстрація, демонстрація, виконання самостійних робіт тощо	20
	<i>Разом</i>	120		124

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

При оцінюванні за освітнім компонентом використовується безперервне оцінювання – це поєднання сумативного та інформативного оцінювання. Безперервне оцінювання застосовується з метою встановлення зворотного зв'язку зі студентом та сумативного оцінювання з фіксуванням оцінок. Обов'язковою умовою є, щоб метод оцінювання дозволяв перевірити досягнуті чи ні встановлені результати навчання.

5.1. Сумативне оцінювання

Сумативне оцінювання – підбиває підсумки навчальної діяльності у певний момент часу, зазвичай у кінці модулів (модуля 1, модуля 2), СРС, атестація та іспит. Сумативне оцінювання можна описати, як оцінювання по закінченні курсу, яке дозволяє визначити рівень досягнень студента, що підсумовує певний етап навчання.

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання (номер тижня)
Залік		
Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота (Модуль 1)	45 балів / 45%	До 7 тижня
Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота (Модуль 2)	55 балів/55%	До 15 тижня
Іспит		
Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота (Модуль 3)	20 балів/20%	До 7 тижня
Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота (Модуль 4)	20 балів/20%	До 15 тижня
Модульна курсова робота	0-30/30%	До 13 тижня
Іспит (білети (три питання) або (тести + теоретичне питання (письмово))	30 балів / 30%	Екзаменаційний тиждень

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	кількість балів за:			
	залік			
Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота (Модуль 1)	0-23	24-28	29-35	36-40
Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота (Модуль 2)	0-24	28-34	35-41	42-45
Разом за семестр	0-59	60-74	75-89	90-100
	іспит			
Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота (Модуль 3)	0-11	12-14	15-17	18-20
Тести множинного вибору на відповідність або письмова модульна контрольна робота (Модуль 4)	0-11	12-14	15-17	18-20
Модульна курсова робота	До 10	11-18	19-26	27-30
Іспит	0-17	18-21	22-26	27-30
Разом за семестр	0-59	60-74	75-89	90-100

5.2. Формативне оцінювання:

Формативне оцінювання є джерелом інформації про успішність засвоєння результатів навчання як для викладачів, так і для самого здобувача. Формативне оцінювання, як правило, проводиться в ході вивчення ОК. Результати виконання здобувачами оціночних завдань допомагають викладачу при прийнятті рішень щодо характеру подальшого навчання.

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Письмове опитування після вивчення тем зі зворотнім зв'язком від викладача	15 хв. в кінці заняття при завершенні вивчення теми
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над ситуаційними задачами протягом занять	наступне заняття після вивчення нової теми
3.	Підсумковий тестовий контроль зі зворотнім зв'язком від викладача	в кінці кожного вивченого модуля
4.	Невеликі тести (до 5 хв)	щотижнево, наприкінці практичного заняття
5.	Захист практичних робіт	щотижнево, упродовж семестру
6.	Обговорення обраних шляхів розв'язання обраної проблеми.	щотижнево, упродовж семестру
7.	Спостереження за здобувачем у процесі виконання завдання.	щотижнево, упродовж семестру
8.	Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань	щотижнево, упродовж семестру

Критерії оцінювання курсових робіт

1-3 оцінюються науковим керівником;

4 та «Презентація» - членами комісії.

1. «Зміст» (10 балів). Оцінка складатиметься з оцінок відповідності наступним критеріям:

- 1) відповідність змісту обраний темі;
- 2) наявність чітко сформульованої проблеми;
- 3) адекватність формулювання об'єкта, предмета, мети та задач дослідження;
- 4) визначення ступеню розробленості проблеми дослідження;
- 5) наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту;
- 6) адекватність обраних методів предмету дослідження, грамотне використання методів (процедура, обробка, інтерпретація результатів);
- 7) використання методів математичної статистики;
- 8) відповідність висновків меті та завданням дослідження.

2. «Своєчасність» (5 балів)

Передбачає оцінку систематичності виконання роботи та вчасності подання роботи на перевірку науковому керівнику у відповідності із планом виконання курсової роботи.

3. «Відповідність вимогам до курсової роботи» (5 балів)

Оцінюються за наступними критеріями:

- 1) вступ: актуальність, об'єкт, предмет, мета, завдання дослідження, перелік методів та характеристика об'єкту;
- 2) 2 розділи: теоретичний (до 8 стор. друк, тексту) та емпіричний (опис методів, процедури дослідження, характеристика вибірки, результати дослідження) підрозділи;
- 3) кількість джерел (не менше 10);
- 4) висновки (1 - теоретичний та висновки за результатами емпіричного дослідження).

4. «Презентація» (10 балів) оцінюються: чіткість, логічність у викладенні матеріалу, володіння матеріалом, відповіді на питання за змістом роботи.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основна література

1. Гірс О.А., Новак Б.І., Кашпор С.М. Лісовпорядкування. К.: Фітосоціоцентр, 2013.-384 с.
2. Горошко М. П., Дзядевич Б. М., Ільків І. С. Основи лісового кадастру : навчальний посібник. Львів : РВВ НЛТУ України. 2008. 186 с.
3. Гром М. М. Таксація насаджень: Навчальний посібник, Львів : УкрДЛТУ, 2002. 187 с.
4. Інструкція з впорядкування лісового фонду України. Частина перша. Польові роботи. Ірпінь, 2006. 75 с.
5. Робочі правила з впорядкування лісового фонду України. Частина перша. Польові роботи. Ірпінь : Видавництво ВО «Укрдержліспроект». 2004. 67 с.
6. Цурик Є. І. Лісовпорядкування. Організація використання робіт : навчальний посібник. Львів : НЛТУ України. 2006. - 232 с.

Допоміжна література

7. Байрак Г. Р., Муха Б. П. Дистанційне дослідження землі : навч. посібник. - Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. 712 с.
8. Державний облік лісів та державний лісовий кадастр. Форми № 1, №2. № 3 обліку лісового фонду.
9. Додатки до робочих правил з впорядкування лісового фонду України частини першої «Польові роботи». Ірпінь : Видавництво ВО «Укрдержліспроект», 2004. 104 с.
10. Методика визначення розрахункової лісосіки, затверджена наказом Держкомлісгоспу від 14 вересня 2000 р. № 105

11. Каталог прикладного програмного забезпечення орієнтованого на обробку лісовпорядної інформації засобами ПЕОМ класу IBM PC (Розробки Партії алгоритмізації і програмування 1994-2000 рр.). К. : Держ. ком. лісового госп. України, 2000. 26 с.
12. Національна інвентаризація лісів України: концептуальні засади та вибірковий дизайн (проект). Ірпінь : Укрдержліспроект, 2008.45 с.
13. Миклуш С. І., Горошко М. П., Часковський О. Г. Геоінформаційні системи в лісовому господарстві : навч. посібник. Львів : НЛТУ України, 2006. 130 с.
14. Цурик Є. І. Таксація динаміки деревостанів: Навчальний посібник. - Львів: НЛТУ України. 2008. 345 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

15. Лісовий кодекс України. Кодекс від 21.01.1994 № 3852-XII // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
16. Правила рубок головного користування в гірських лісах Карпат. Постанова Кабінету Міністрів України № 929 від 22.10.2008 р. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2008-%D0%BF#Text>
17. Правила рубок головного користування. Наказ Державного комітету лісового господарства України N 364. 2009 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0085-i-0>
18. Правила поліпшення якісного складу лісів. Постанова Кабінету Міністрів України № 724 від 12.05.2007 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-%D0%BF#Text>
19. Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів. Постанова Кабінету Міністрів України N 848 від 20.06.2007 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-2007-%D0%BF>
20. Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок. Постанова Кабінету Міністрів України N 733 від 16.05.2007 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/733-2007-%D0%BF>.
21. Про затвердження Порядку ведення лісовпорядкування. Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України №749 від 15.11.2021 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/zl644-21#Text>
22. Санітарні правила в лісах України. Постанова Кабінету Міністрів України № 555 від 27.07.1995 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-95-%D0%BF>
23. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltsu/texts.html
24. <http://www.lisovporyadnyk.org.ua/>
25. Center for International Forestry Research: www.cifor.org.